

43. Ders

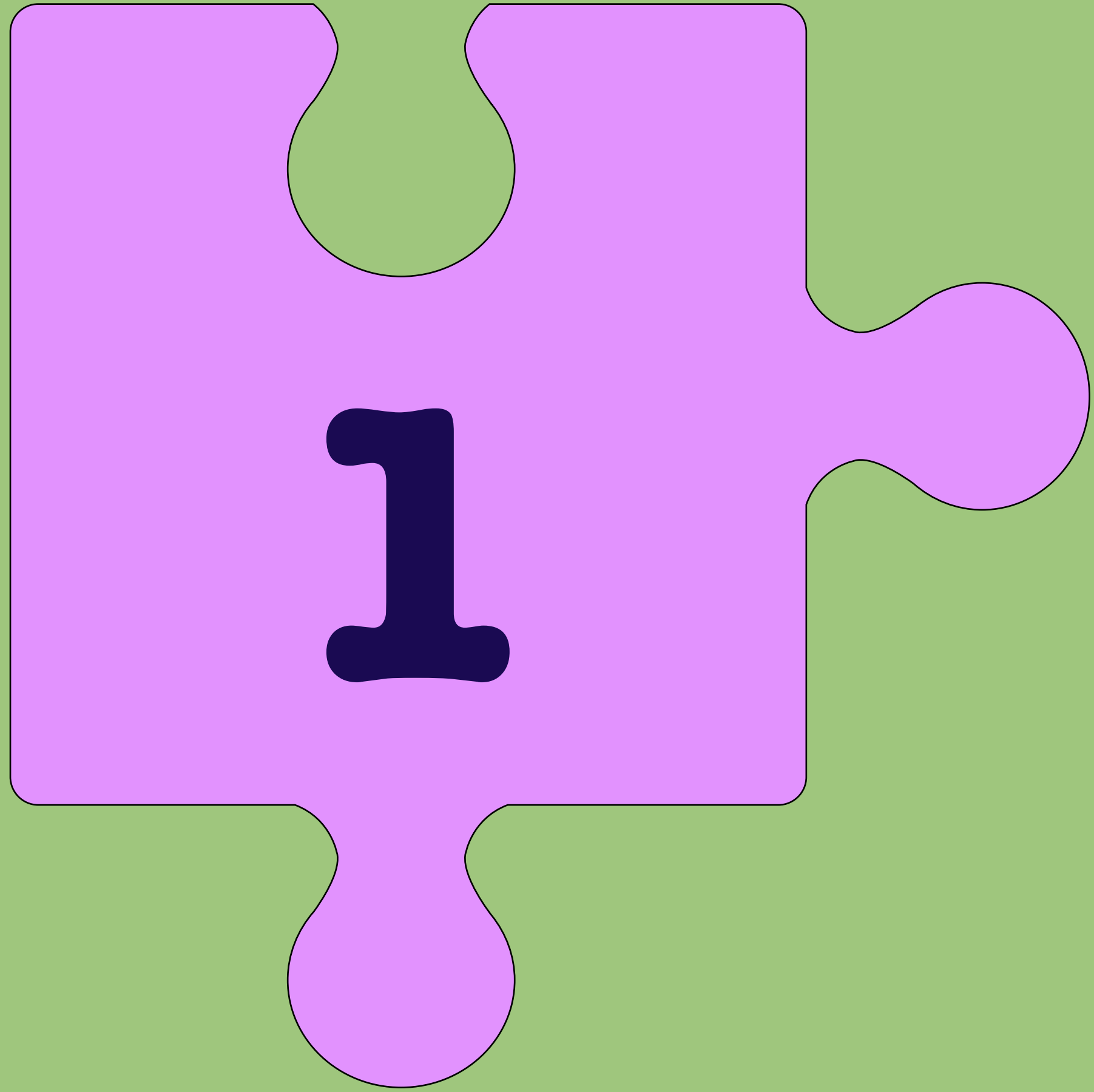
SAYILAR - 1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

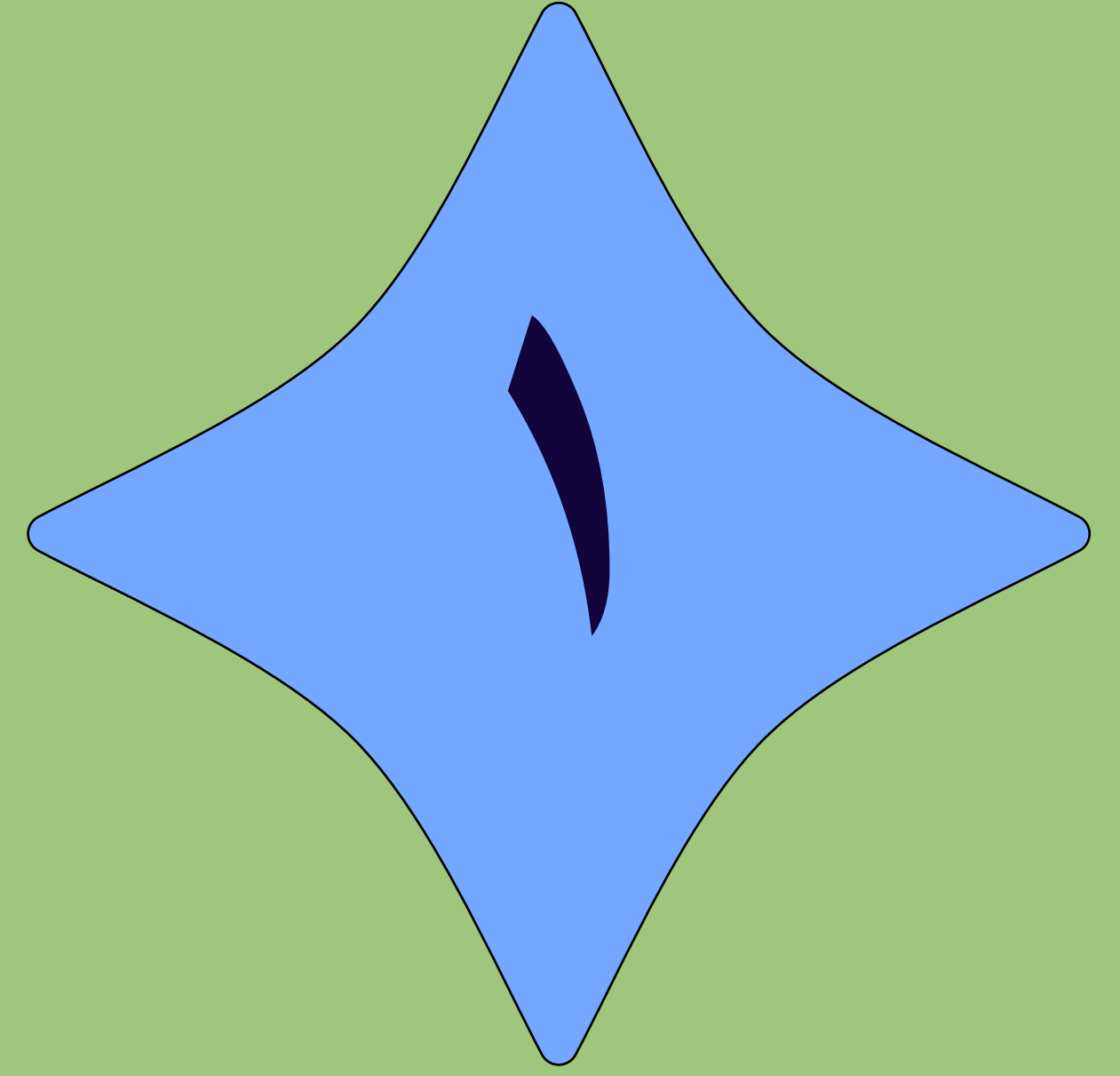
Müzekker

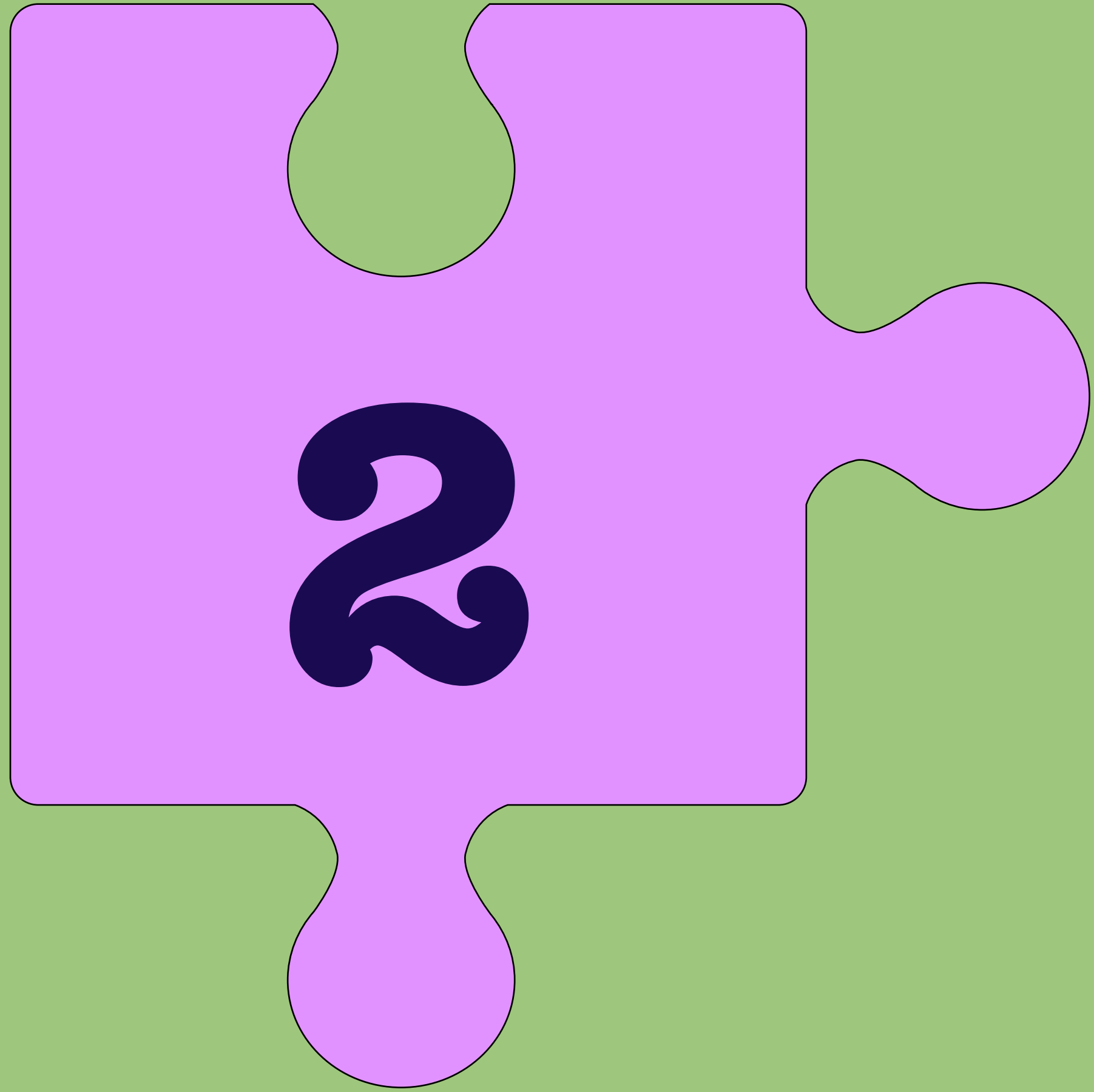
Sayılar

(1 - 10)

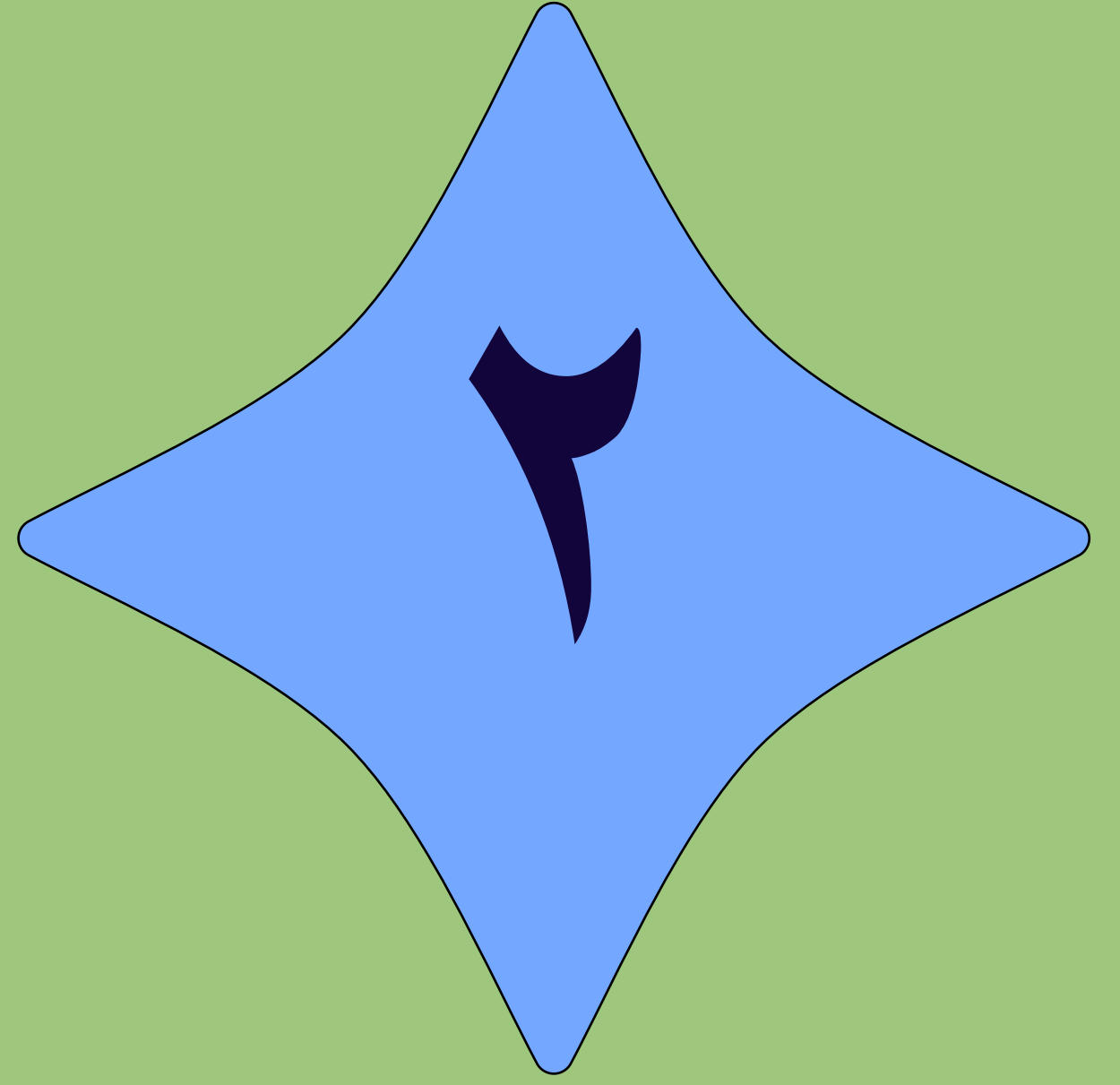

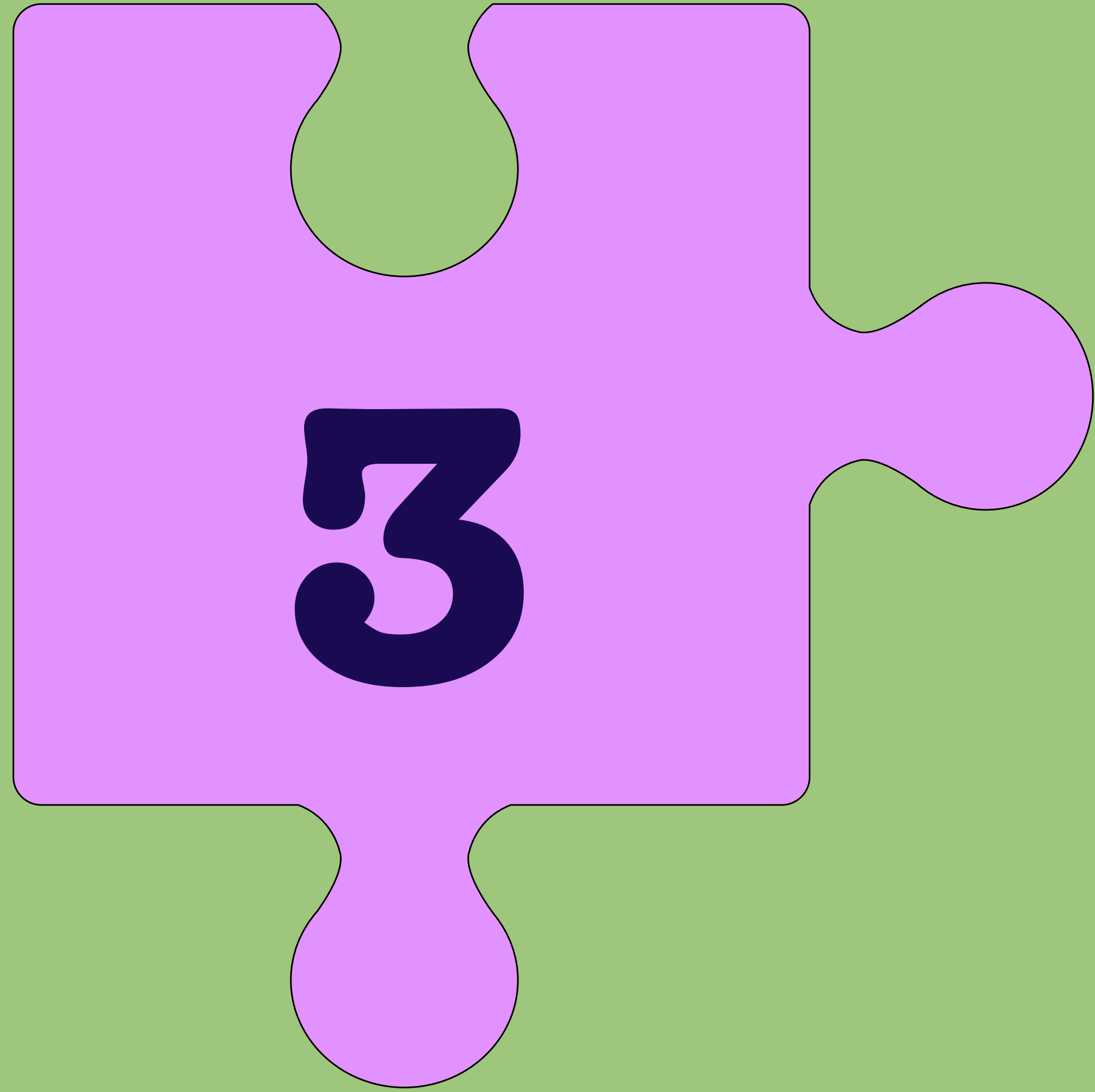
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

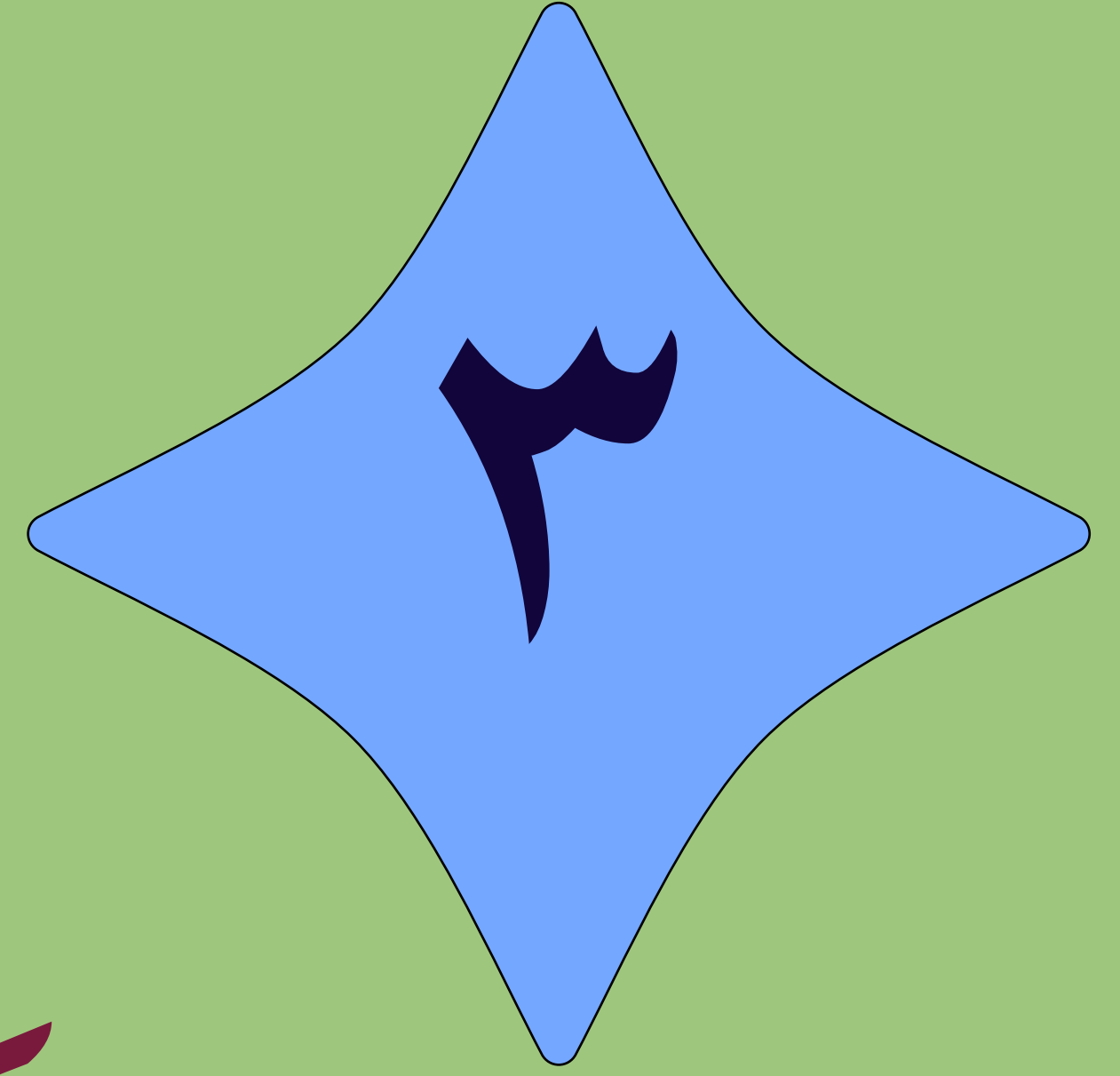

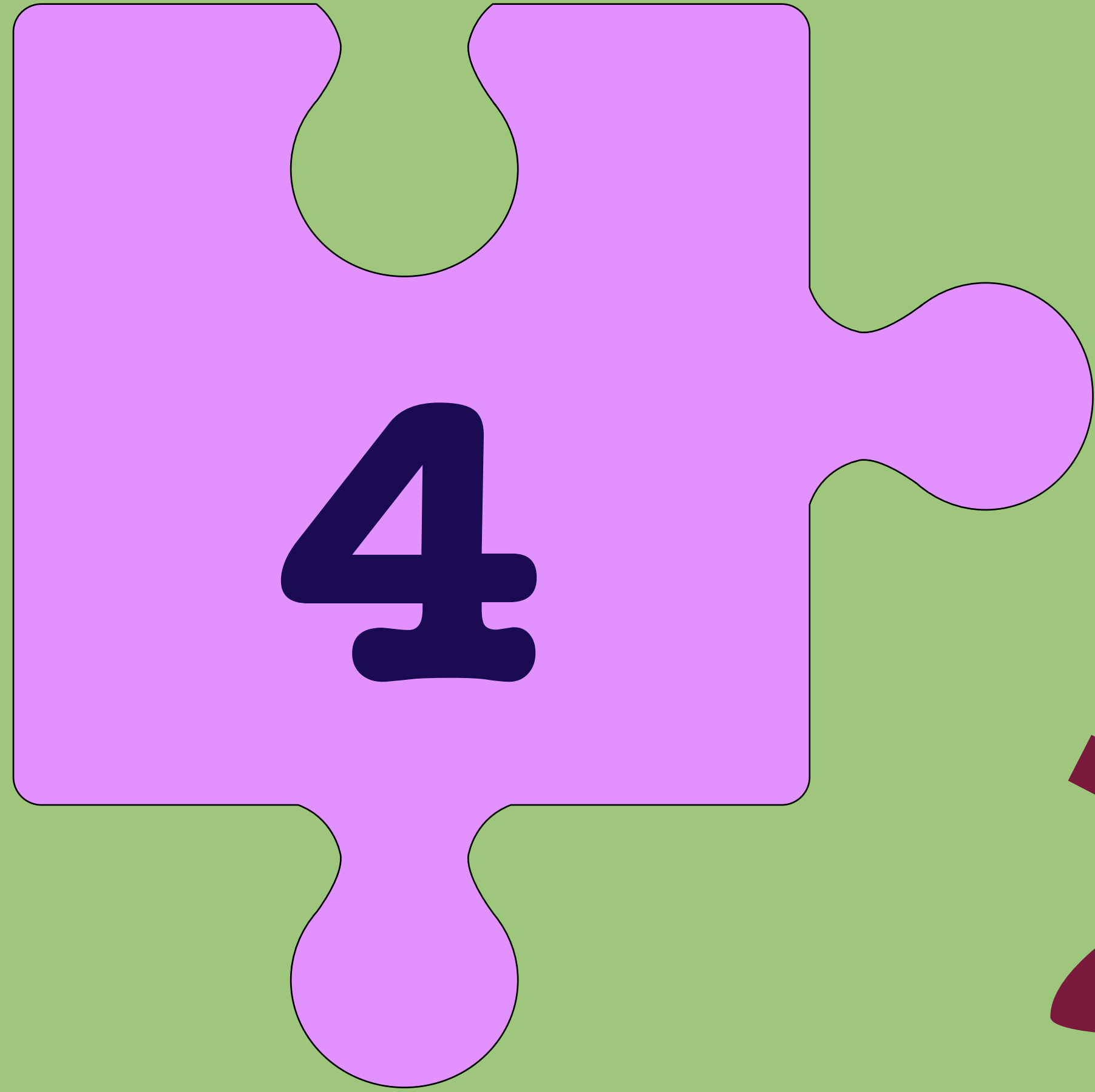
إِنشَاء

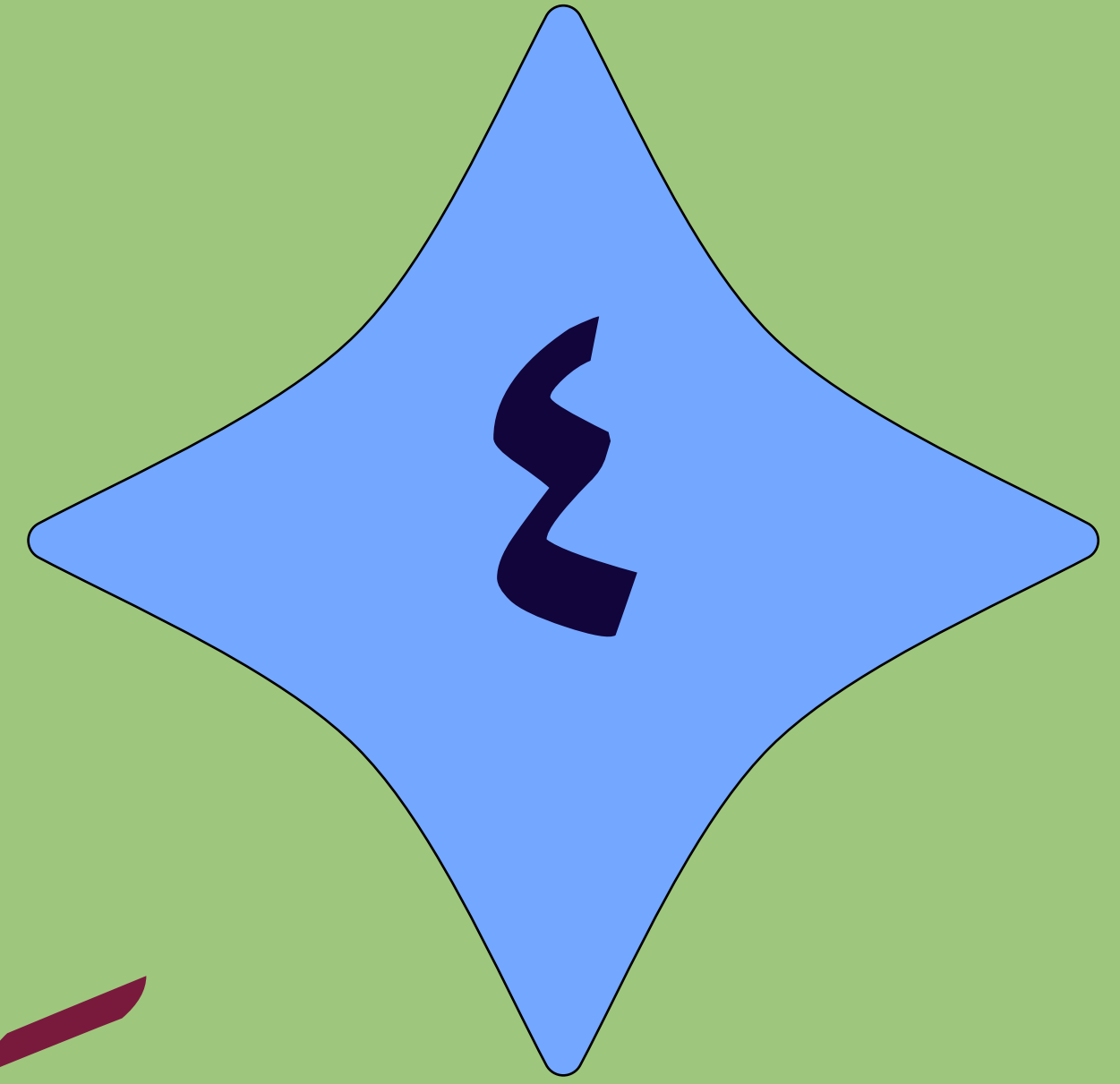

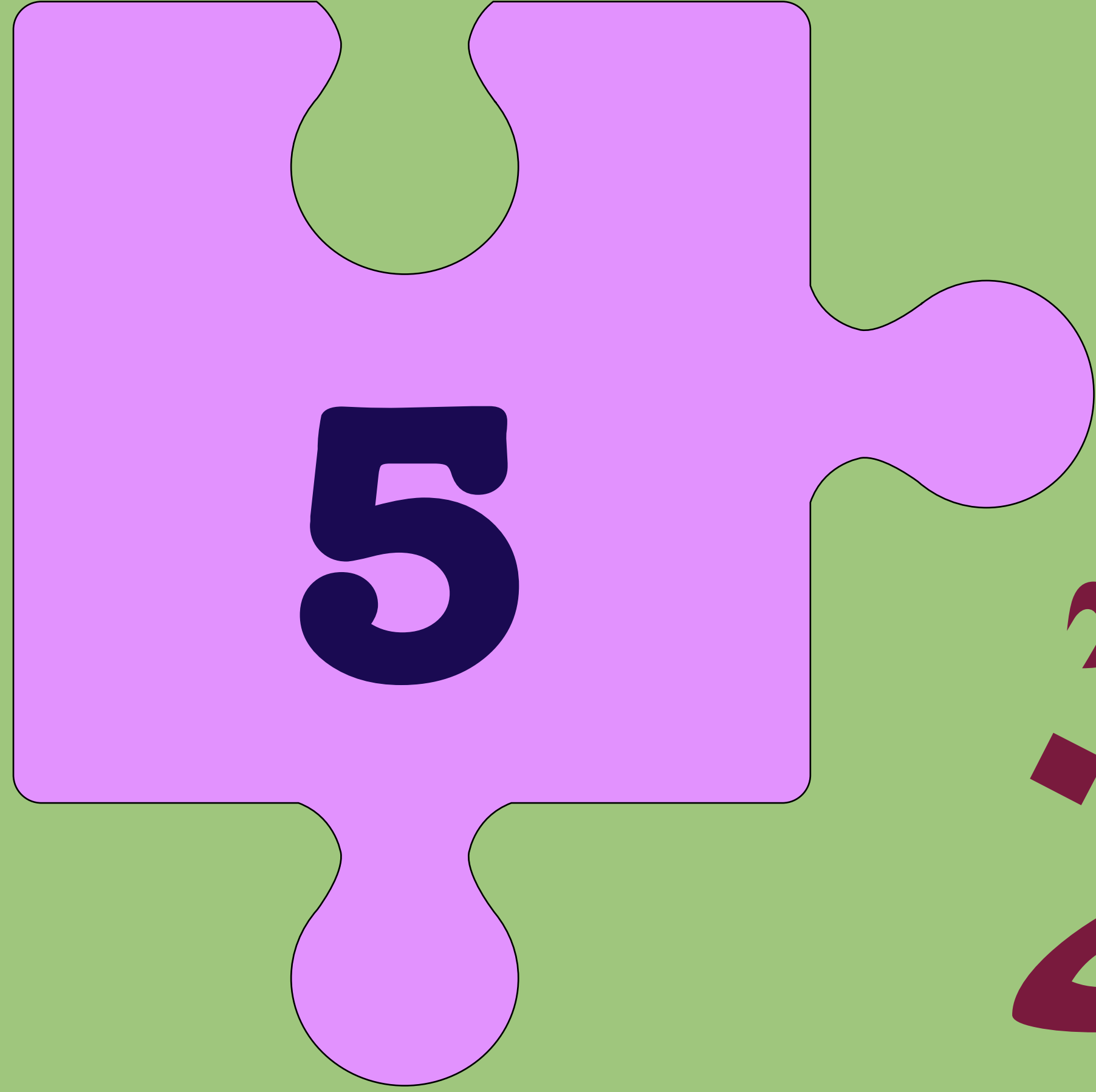
ثَلَاثَةٌ

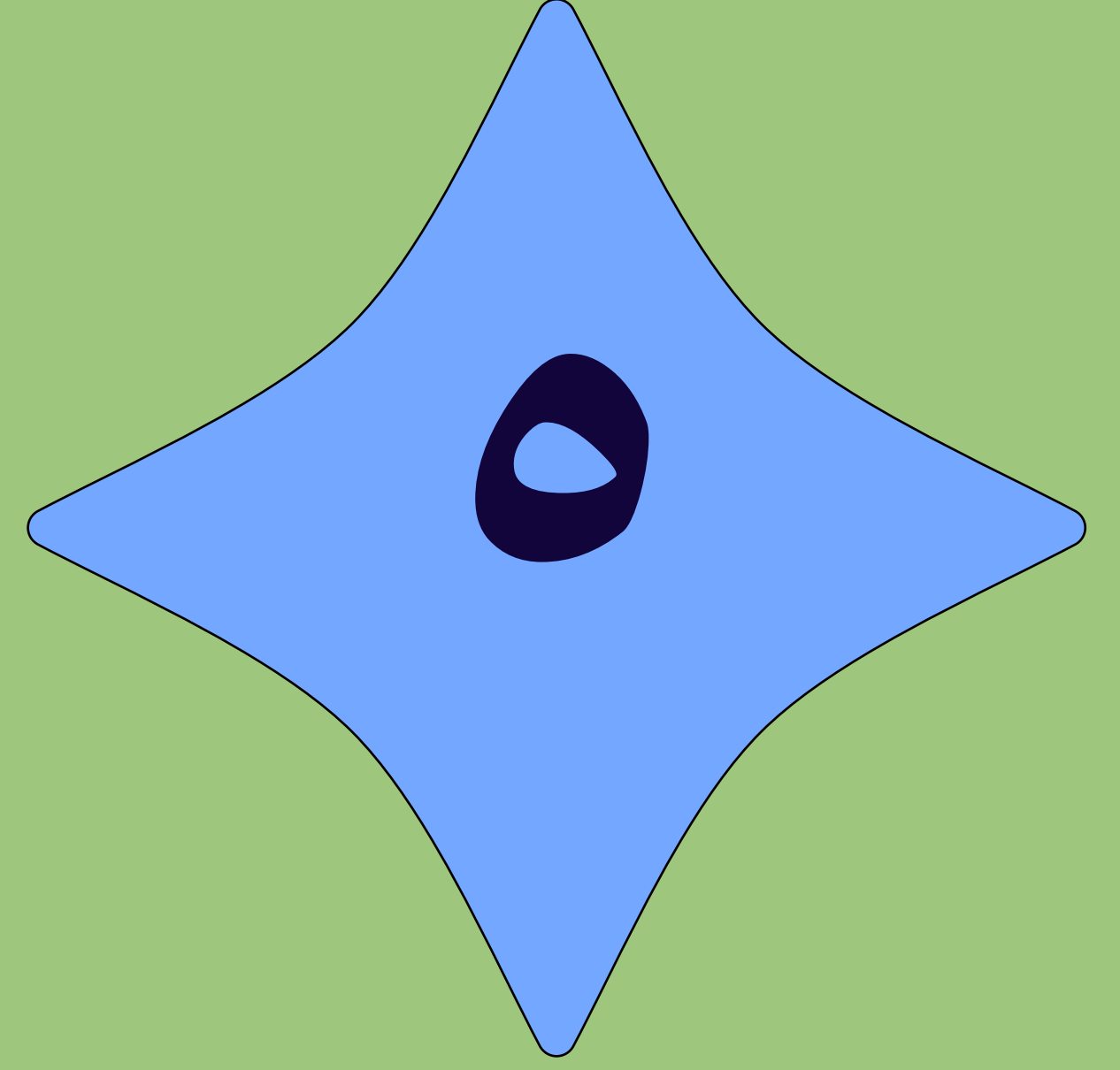

أَمَامَ
أَرْبَعَةٍ

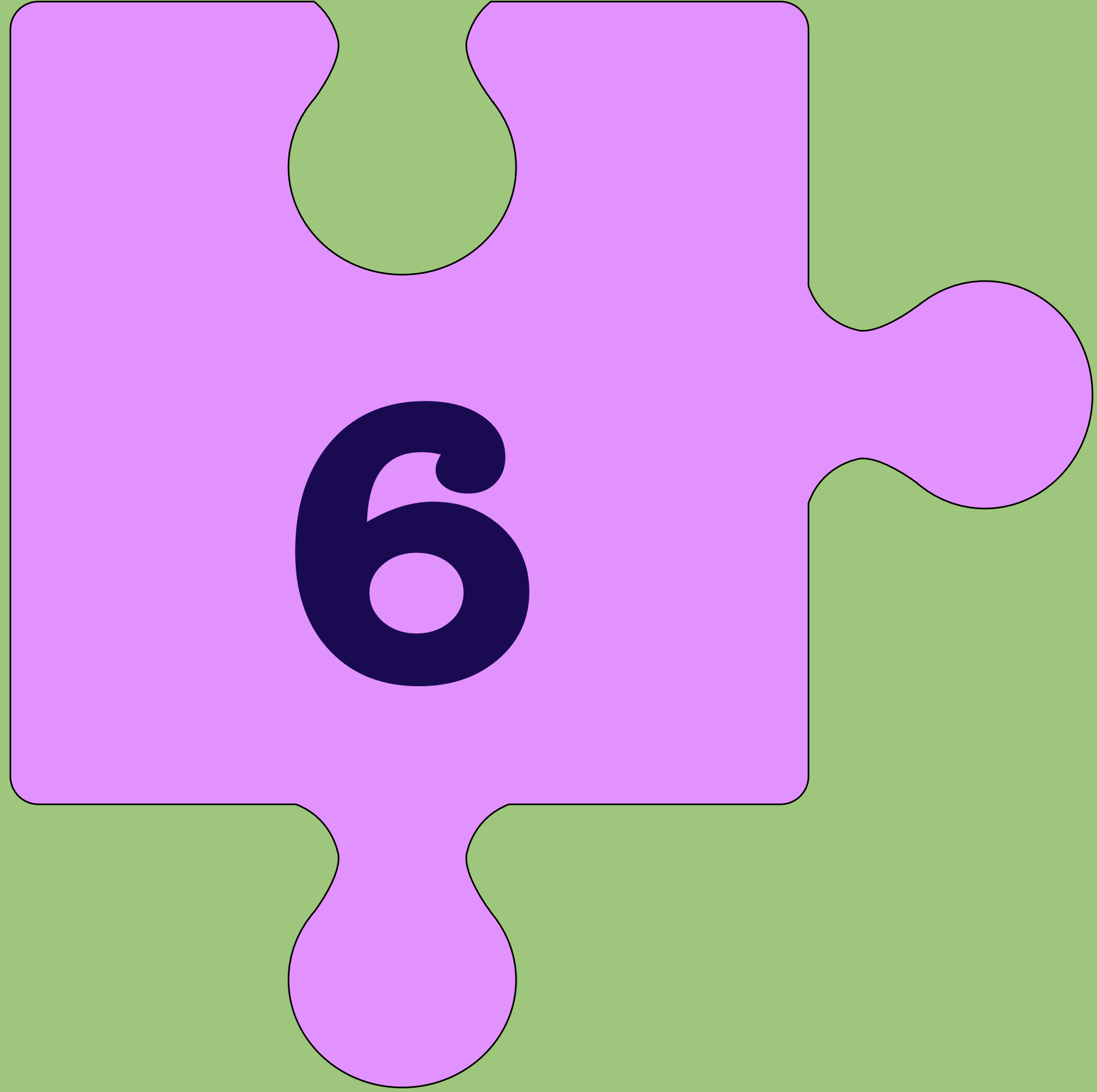

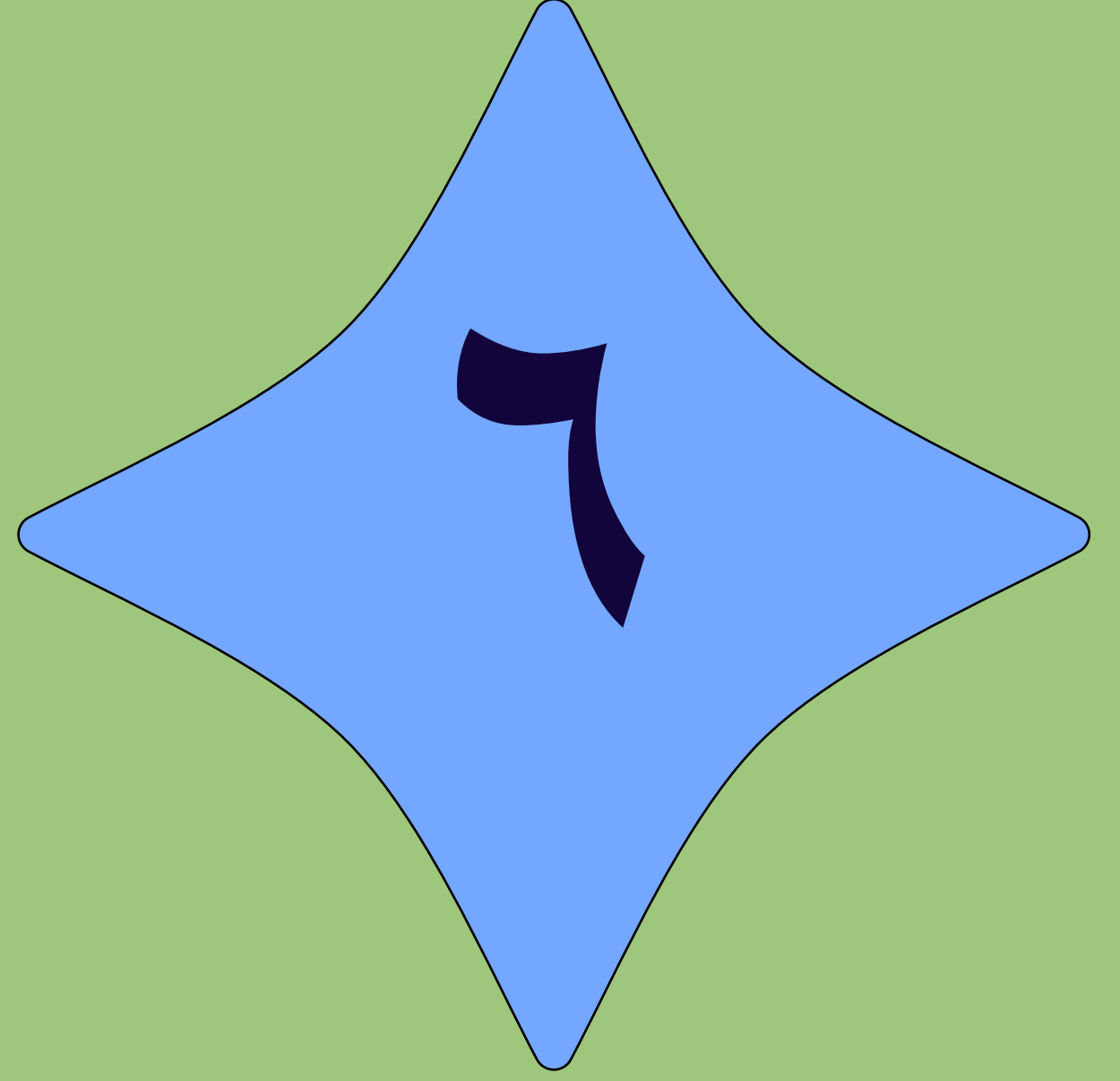
حَمْسَةَ

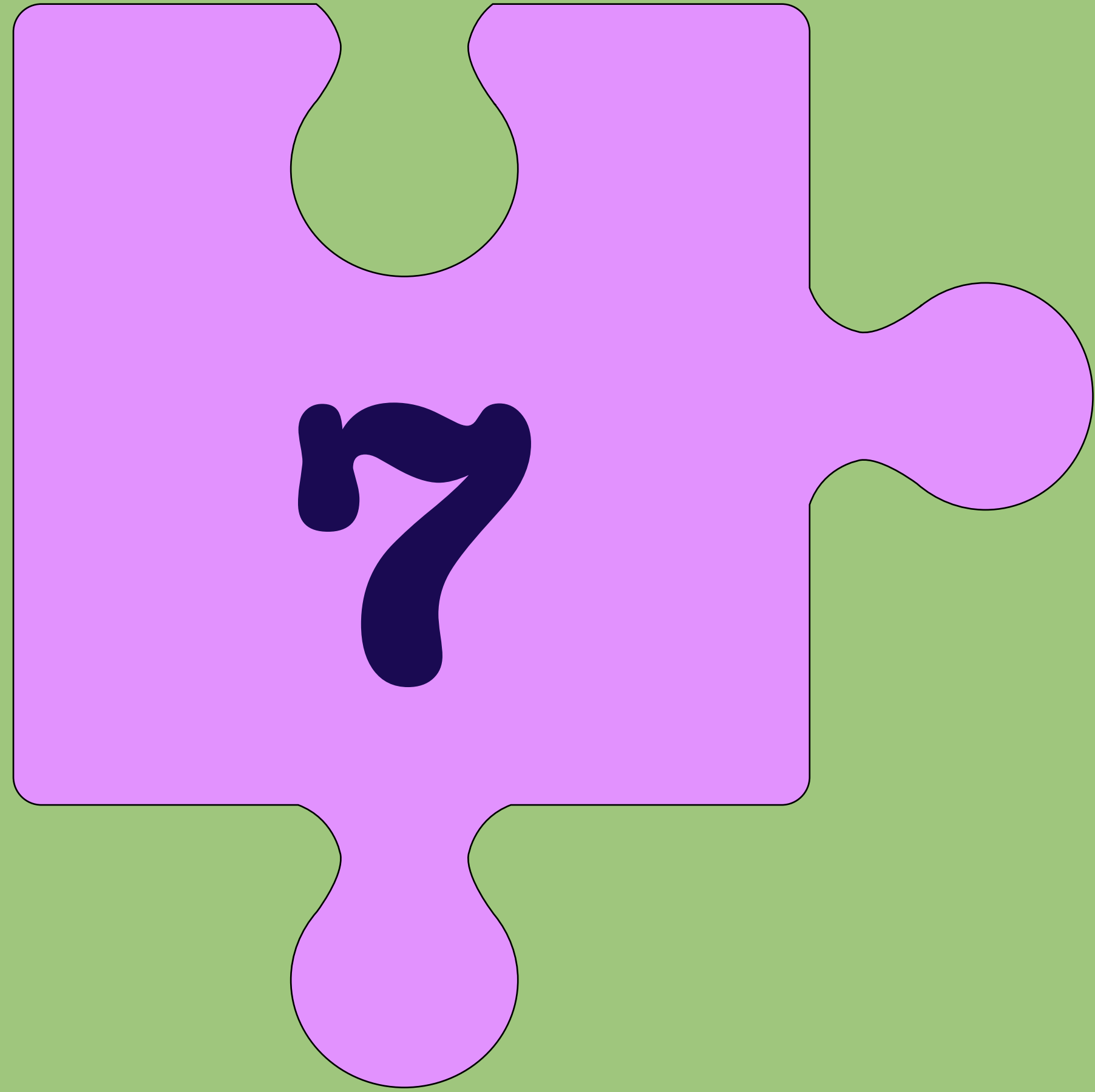

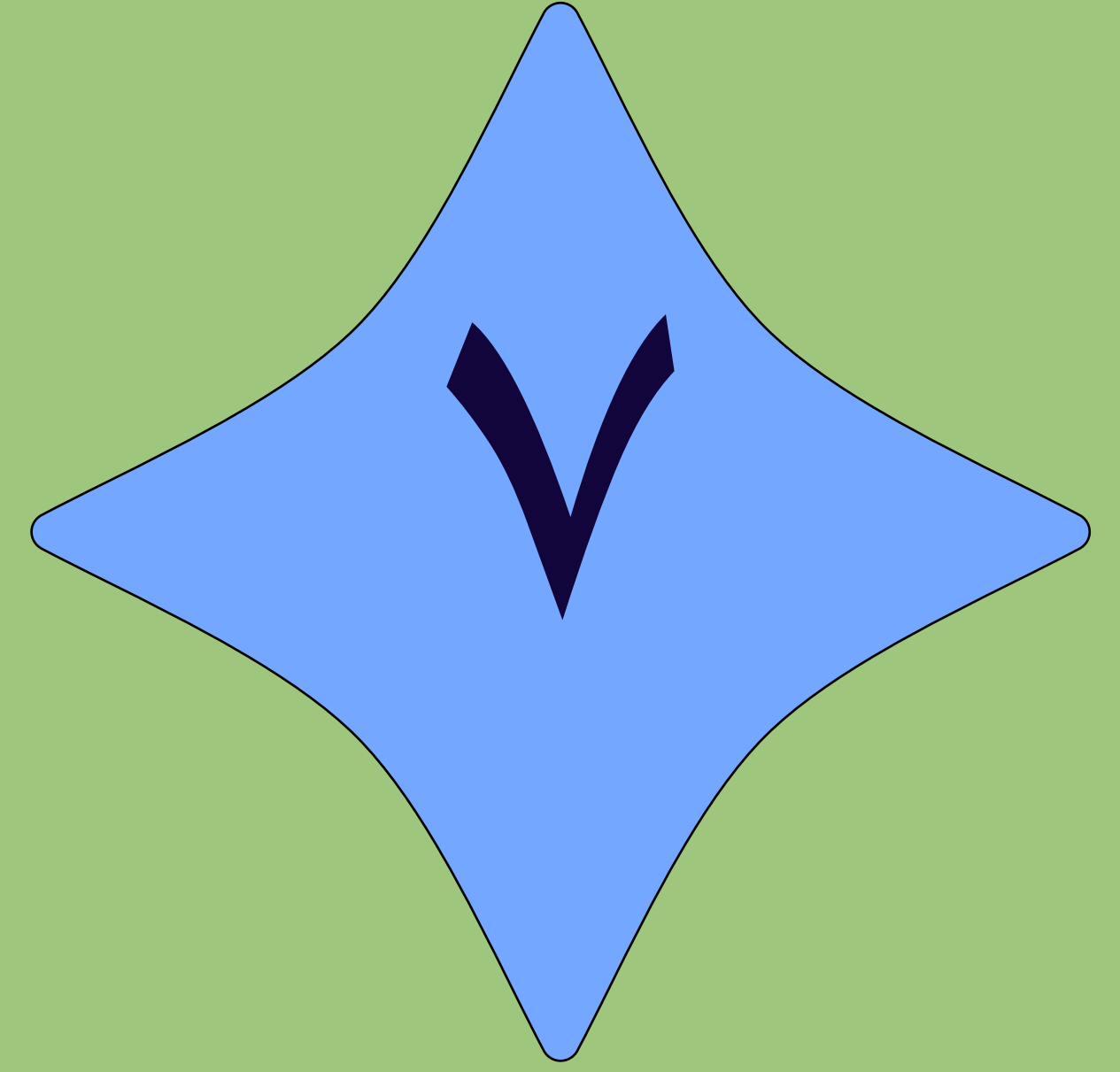

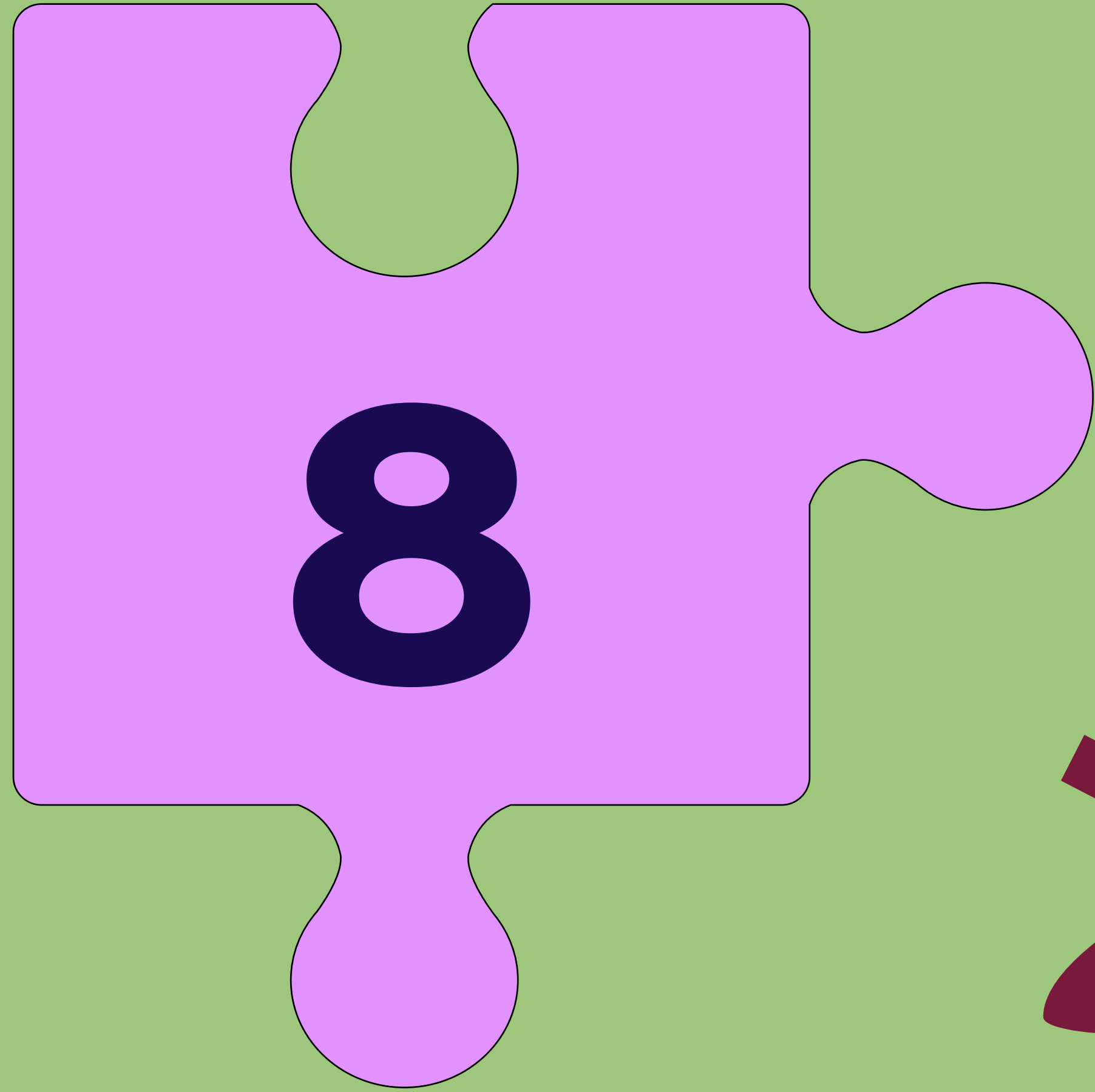
سورة
١٣٤
٢٨

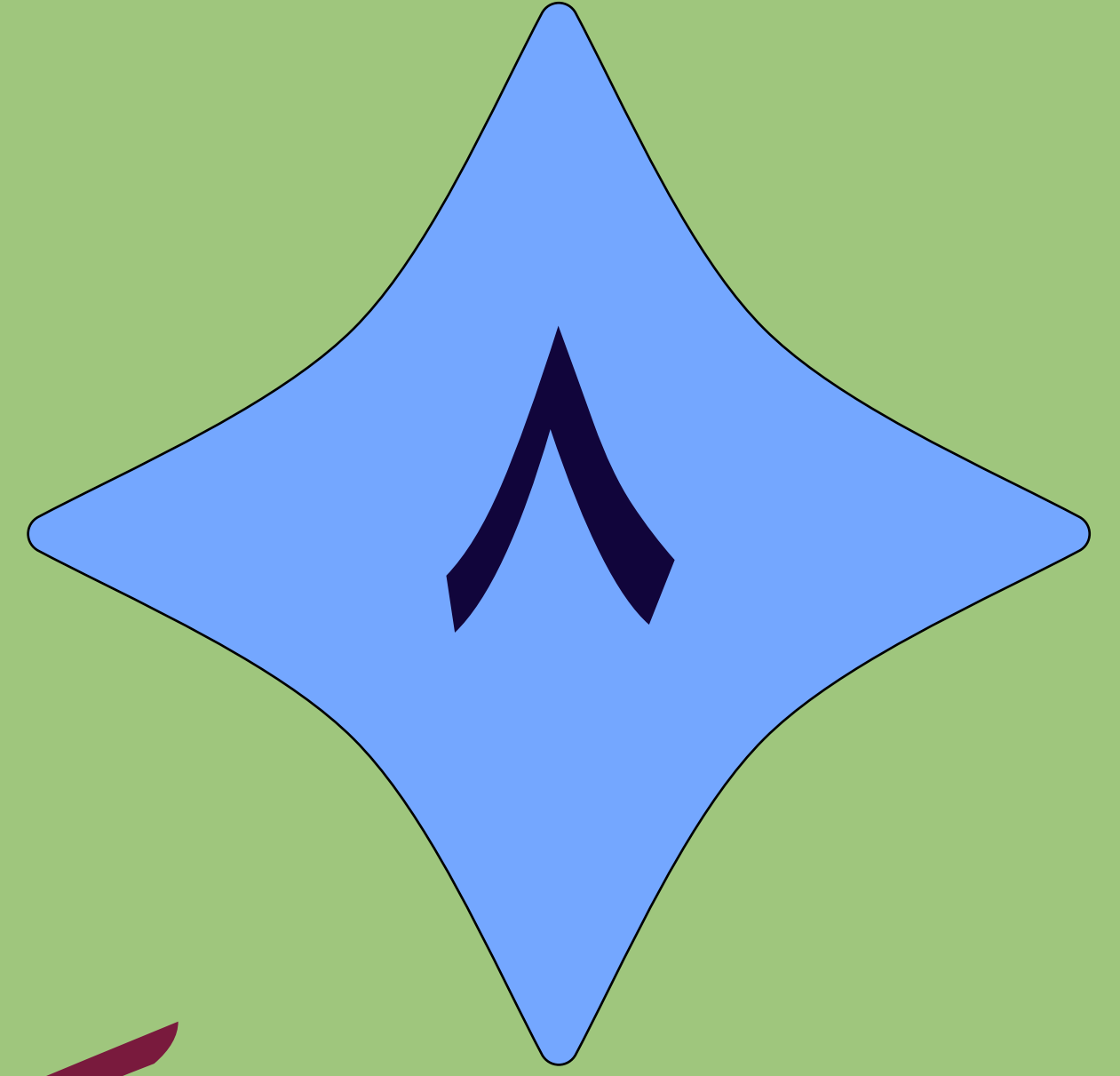

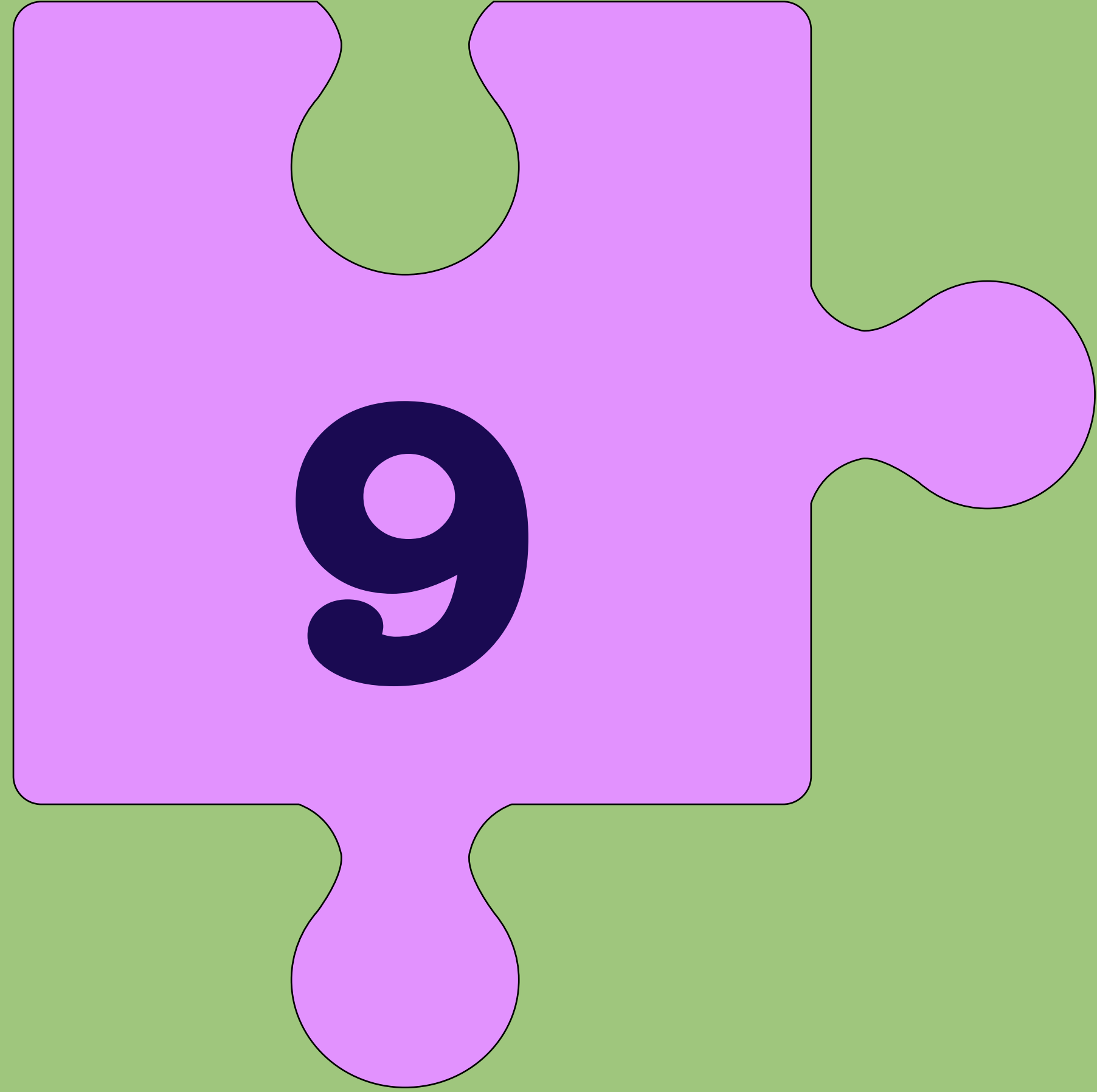
سَبْعَةَ

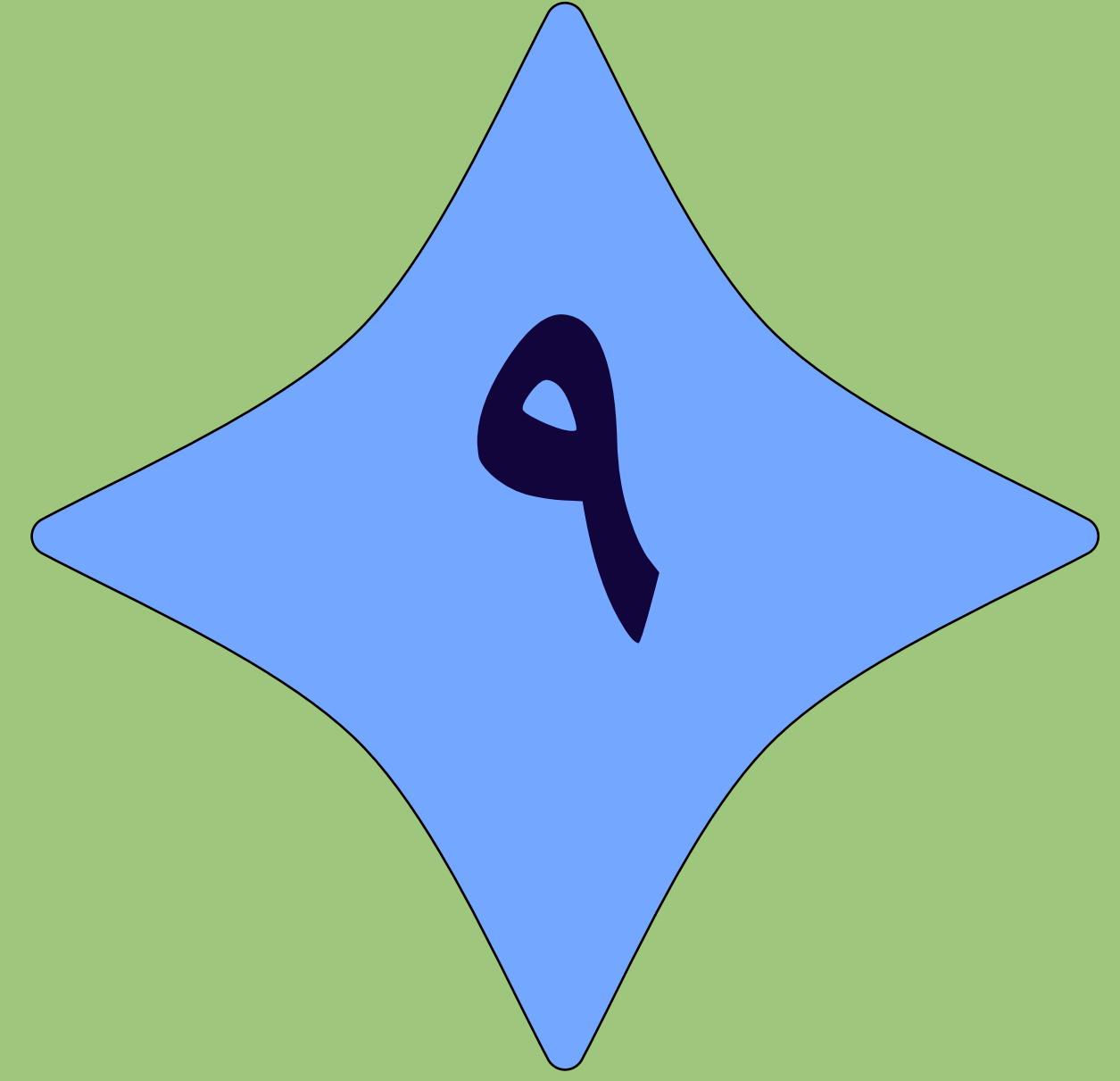

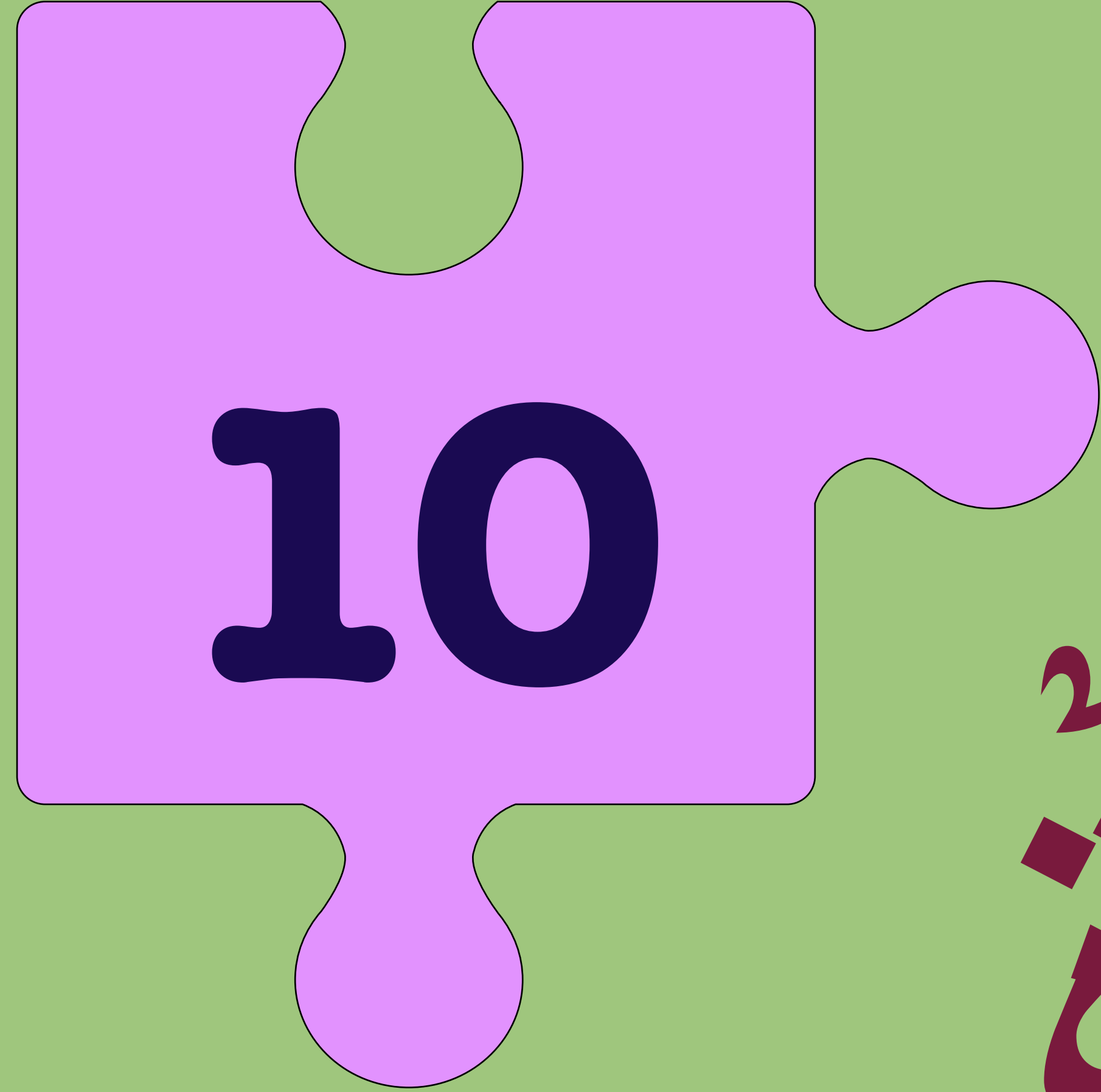
تَمَانِيَه

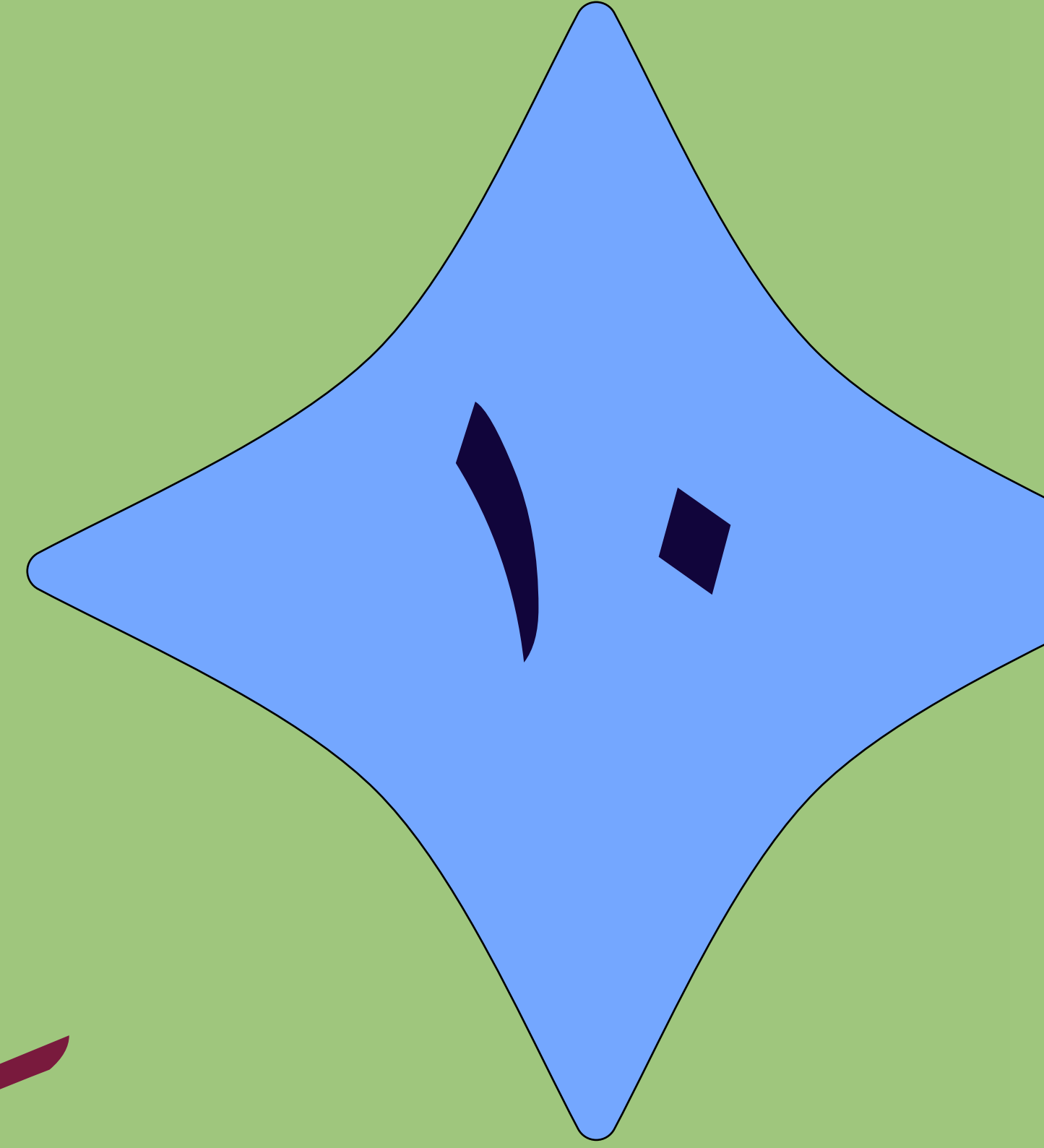

تِسْعَةَ

عَشْرَةٌ

Burada sayılar
tek başlarına buldukları için
sonları **tenvinli**dir.

Bir tamlama
oluşturmamışlardır.

Tamlama oluřturdukları zaman
tenvin kalkar.

BEŞ ELMIA

Sayı

Sayılan

Sayılar ile **sayılan** şeyler arasında
bir tamlama kurulur.

Kurallar,
sayının **hangi** aralıkta olduğuna
bağlı olarak **değişir**.

Sayılar dört başlık altında incelenir:

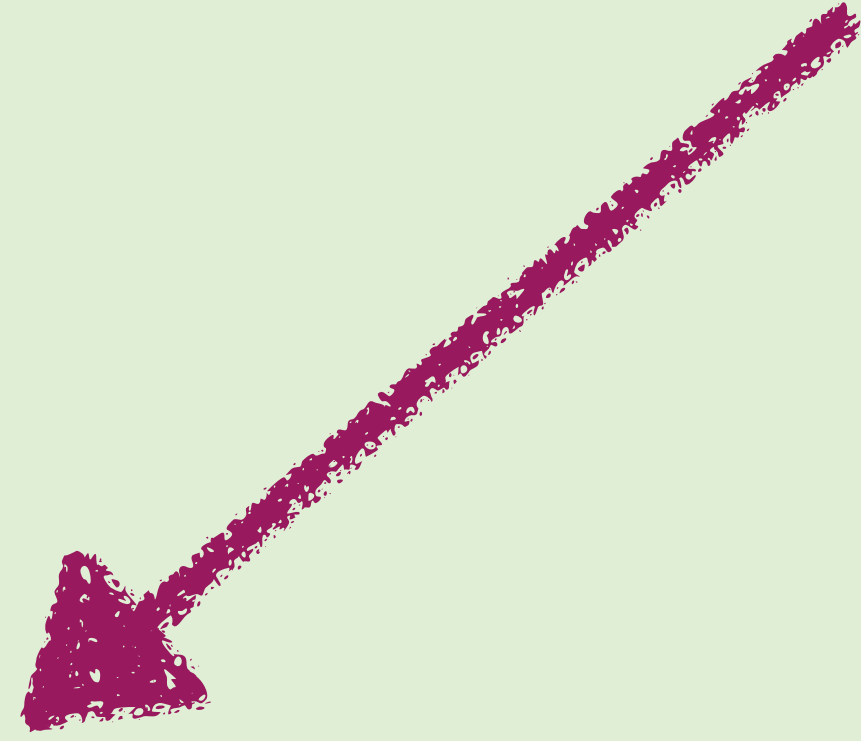
- * Müfred sayılar: 1-10 arası
- * Mürekkep sayılar: 11-19 arası
- * Ukûd: 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90
- * Atıflı sayılar: iki sayı arasına vav getirilerek söylenen sayılar

Bu bölümde **müfred** sayıları
inceleyeceğiz.

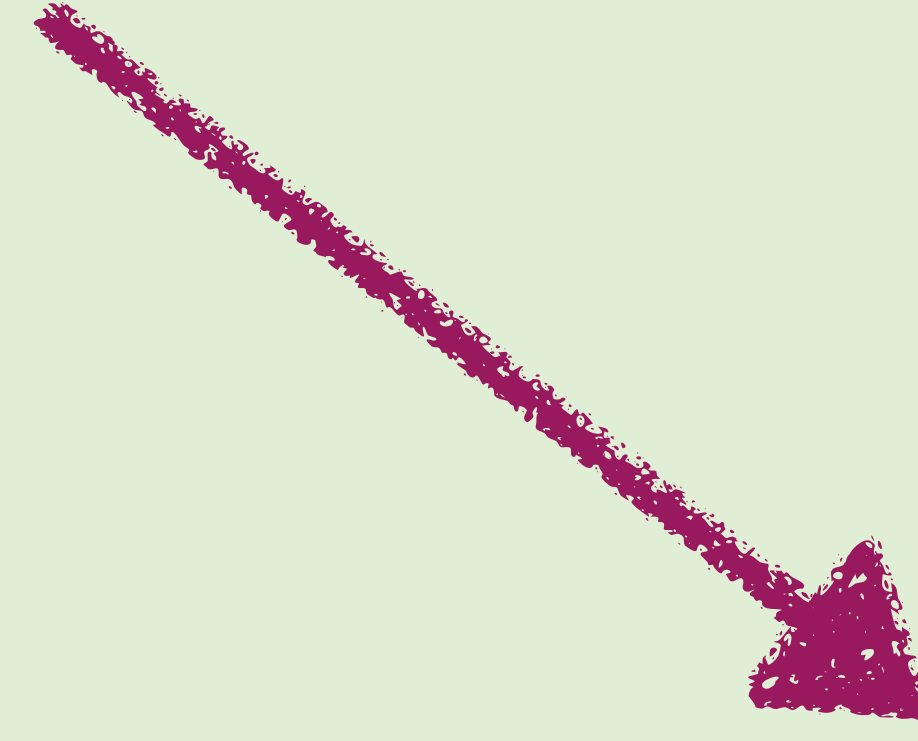
Müfred sayıların da **müzekker**
kelimeler ile kullanılanlarını
göreceğiz.

Sayılan şeyin
cinsiyetini bulmak için,
tekil haline bakmak gerekir.

Müfred sayıları ikiye ayırabiliriz:

1-2

3-10

1-2

Sıfat tamlaması

3-10

**Belirsiz
isim tamlaması**

1 - 2

Sıfat tamlaması ₃şeklinde kullanılır

Sıfat tamlamasında
iki kelime arasında **uyum** vardır.

Sayılan **müzekker** ise,
sayı da **müzekker** olur.

Sayı,

sayılandan **sonra** gelir.

Sayı,

sayılandan **sıfatı** durumundadır.

Bir kitap

كِتَابٌ وَاحِدٌ

Sayı

Sayılan

İki kitap

كِتَابَانِ اِثْنَانِ

Sayı

Sayılan

Aslında bu sayılar olmadan da
kelimelerin sayısı anlaşılmalıdır.

Sayıyı söylemeye **gerek yoktur.**

Sayılar burada sadece
adet vurgusu yaparlar.

Bir kitap

كِتَابٌ

Bir kitap

كِتَابٌ وَاحِدٌ

İki kitap

كِتَابَانِ

İki kitap

كِتَابَانِ اِثْنَانِ

حَضَرَ طَالِبٌ وَاحِدٌ

Bir öğrenci geldi.

رَأَيْتُ طَالِبًا وَاحِدًا

**Bir öğrenciyi
gördüm.**

سَلَّمْتُ عَلَىٰ طَالِبٍ وَاحِدٍ

**Bir öğrenciye
selam verdim.**

حَضَرَ طَالِبَانِ اِثْنَانِ

İki öğrenci geldi.

رَأَيْتُ طَالِبِينَ
اِثْنَيْنِ

İki öğrenciyi
gördüm.

iki (اِثْنَانِ) kelimesi

mansub ve mecrur durumda,

(اِثْنَيْنِ) olur.

سَلَّمْتُ عَلَى طَالِبَيْنِ اثْنَيْنِ

İki öğrenciye
selam verdim.

كَتَبَ الْبَاحِثُ كِتَابًا وَاحِدًا

Araştırmacı bir
kitap yazdı.

فَقِيلَ طَالِبٌ وَاحِدٌ فِي الْإِمْتِحَانِ

İmtihanda bir
öğrenci başarısız oldu.

فَهَمِ الشَّرْحَ طَالِبِينَ أَشْأَنٍ فَقَطُّ

**Açıklamayı
sadece iki öğrenci
anladı.**

bir ve **iki** anlamını içeren,
sayılan kelimeler
nekra da olabilirler,
marife de olabilirler.

الطَّالِبَانِ الْإِثْنَانِ فِي الْفَصْلِ

İki öğrenci sınıftadır.

Sayılan şeyin
kaç adet olduğunu
anlamak için,
كَمْ sorusunu sorarız.

كَمْ sorusundan sonra gelen kelime:

- * Müfreddir
- * Nekradır
- * Mansubdur

كَمْ طَالِبًا ؟

Kaç öğrenci

كَمْ طَالِيَا خَرَجَ مِنْ الْفَصْلِ؟

Sınıftan kaç
öğrenci çıktı?

خَرَجَ طَالِبٌ وَاحِدٌ مِنَ الْفَصْلِ

Sınıftan bir
öğrenci çıktı.

Şimdi **3-10** arası sayıları göreceğiz.

Burada kurallar
tamamen deęişecek.

Sayı ile sayılan **yer** değiştirecek.
Sayılan kelime **çoğul** olarak gelecek.
Belirsiz **isim tamlaması** kuralları
uygulanacak.

3 - 10

Belirsiz isim tamlaması şeklinde kullanılır

Üç kitap

ثَلَاثَةٌ كُتُبٌ

Sayılan

Sayı

Kitap kelimesinin tekili
müzekkerdir.

Sayımız **müennes** gelmiştir.

Müzekker isme
müennes sayı!

Yani *sayı* ile *sayılanın* cinsiyeti
birbirine **zıt** olur!

Üç kitap

ثَلَاثَةُ كُتُبٍ

- * Sayı başta
- * Sayılan çoğul
- * Cinsiyet uyumu ters
- * Belirsiz isim tamlaması
(sayılan mecrur)

Bir kitap

كِتَابٌ وَاحِدٌ

- * Sayı sonda
- * Cinsiyet uyumu var
- * Sıfat tamlaması

Üç kitap

ثَلَاثَةٌ كُتُبٌ

Dört kitap

أَرْبَعَةُ كُتُبٍ

Beş kitap

حَمْسَةُ كُتُبٍ

Altı kitap

سِتِّ كُتُبٍ

Yedi kitap

سَبْعَةُ كُتُبٍ

Sekiz kitap

تَمَانِيَةٌ كُتُبٍ

Dokuz kitap

تِسْعَةُ كُتُبٍ

On kitap

عَشْرَةَ كُتُبٍ

Aşağıdaki cümlelerde,
sayılan ismin **soruda** **tekil**,
cevapta **çoğul** olduklarına
dikkat edelim 😊

كَمْ عَامِلًا فِي الْمَيْدَانِ؟

**Meydanda kaç
işçi var?**

فِي الْمَيْدَانِ ثَلَاثَةُ عُمَّالٍ

Meydanda üç
işçi var.

تَحْمُرُ رَاكِبًا فِي الْحَافِلَةِ؟

Otobüste kaç
yolcu var?

فِي الْحَافِلَةِ ثَمَانِيَةٌ رُكَّابٍ

Otobüste sekiz
yolcu var.

كَمْ رَجُلًا تَحْتَ الشَّجَرَةِ؟

**Ağacın altında kaç
adam var?**

تَحْتَ الشَّجَرَةِ سَبْعَةٌ رِجَالٍ

**Ağacın altında yedi
adam var.**

Sayı ve sayılandan oluşan
terkibin irabı,

sayı üzerinde görülür.

Sayılan **hep mecrur** durumdadır.

Terkib fail veya müpteda ise,
yani **merfu** ise,
ref alameti **sayı** üzerindedir.

ثَلَاثَةٌ طُلَّابٌ

يَذْهَبُ ثَلَاثَةٌ طُلَّابٍ إِلَى الْمَسْجِدِ

Üç öğrenci mescide
gidiyor.

دَخَلَ الْقَاعَةَ تِسْعَةَ أَشْخَاصٍ

**Salona dokuz
kiři girdi.**

Terkib mef'ûl ise,
yani **mansub** ise,
nasb alameti **sayı** üzerindedir.

عَشْرَةٌ صُحُونِ

وَضَعَتْ الْأُمُّ قَفُوقَ الطَّائِلَةِ عَشْرَةَ صُحُونٍ

**Anne masanın
üzerine on tabak
koydu.**

كَسَرَ الطُّفْلُ سَبْعَةَ أَقْلَامٍ

**Çocuk yedi kalem
kırdı.**

Terkib tamlama durumunda ise,
yani **mecrur** ise,
cerr alameti **sayı** üzerindedir.

عَلَىٰ أَرْبَعَةٍ أَوْلَادٍ

غَضِبَ الْمُدِيرُ عَلَى أَرْبَعَةِ أَوْلَادِهِ

Müdür dört
çocuğa kızdı.

3 ile 10 arası sayılarda

sayılan şey,

kavim gibi çoğul bir isim olursa

مِنْ takısı ile kullanılır.

أَرْبَعٌ مِّنَ الْقَوْمِ

Kavimden dört kiři

ثَلَاثٌ مِّنَ الْغَنَمِ

Üç koyun

3 ile 9 arasındaki
belli olmayan miktar

بِضْعٍ (birkaç)

kelimesiyle ifade edilir.

بِضْعُ kelimesi

sayılanın aksi cinsinde olur.

بِضْعَةٍ رِجَالٍ

Birkaç adam

بِضْعِ سِنِينَ

Birkaç sene

أَحَدٌ kelimesi,

çoğul halinde bulunan ismin
bir tekini ayırarak gösterir.

Ya çoğul haldeki bir isimle
tamlama yapar,
yahut (مِنْ) edatı ile gelir.

**adamların biri,
bir adam**

أَحَدُ الرَّجَالِ

**adamlardan biri,
bir adam**

أَحَدٌ مِّنَ الرَّجَالِ

**kadınların biri,
bir kadın**

إِخْدَى النِّسَاءِ

**kadınlardan biri,
bir kadın**

إِخْدَى مِنْ النِّسَاءِ

اَلْاَحَدُ ve اَلْوَاْحِدُ Allah'ın adıdır.

Başına اَلْ takısı gelmiştir.

“Tekrar etmeyen,
eşî dengî, benzerî olmayan Bir”
manasına gelir.

Ayetlerden Örnekler

أَسْتَعِينُ بِاللَّهِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bakara Suresi 163:

وَاللهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ

Ve sizin ilâhınız bir tek ilâhtır.

Ve sizin ilâhınız

وَاللَّهُمَّ

bir tek ilâhtır

إِلَهُ وَاحِدٌ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Nahl Suresi 51:

لَا تَتَّخِذُوا الْاِهْنِ اِثْنَيْنِ

“İki ilâh edinmeyin.”

edinmeyin

لَا تُشْرِكُوا

iki ilah

الْهَيْنِ الْهَيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bakara Suresi 260:

فَاُخِذْ اَرْبَعَةً مِّنَ الطُّيْرِ

“Öyleyse, dört kuş tut.”

Öyleyse tut

أَفْطُنْ

dört

أَرْبَعَةٌ

kuşlardan

مِنَ الطُّيْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Furkan Suresi 59:

الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَیْنَهُمَا فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ

**O ki, gökleri ve yeryüzünü ve ikisi arasındakileri
altı gün içinde (altı evrede) yarattı**

O ki yarattı

الَّذِي خَلَقَ

gökleri ve
yeryüzünü

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

ve ikisi arasındakileri

وَمَا بَيْنَهُمَا

altı günde

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Hicr Suresi 44:

لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ

Onun yedi kapısı vardır.

onun var

أَنَّهَا

yedi kapı

سَبْعَةُ أَبْوَابٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

En'âm Suresi 143:

تَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ

Sekiz çift...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Neml Suresi 48:

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ

Şehirde dokuz (kişilik bir) çete vardı.

Ve idi

وَكَانَ

şehirde

فِي الْمَدِينَةِ

dokuz (kişilik bir)
çete

تِسْعَةٌ رَهْطٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Maide Suresi 89:

فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ

(Yeminin) kefareti, on yoksulu doyurmak...

Onun kefareti

فَكَفَّرْنَا عَنْهُ

on yoksulu
doyurmak

إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينٍ

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

